

שחרור בערובה של תושבי השטחים***

בלהה כהנא *
וחיה זנדברג **

א. מבוא

האם ניתן להבטיח התייצבותם לדין של נאשמים, שהם תושבי השטחים, שהועברו לרשות הפלשתינאית במסגרת הסכמי אוסלו, בדרך של שחרור בערובה? שאלה זו תעמוד במרכזו של מאמר זה. מטרתו של המאמר היא לבסס, בעזרת נתונים אמפיריים, את ההלכה המסתמנת לאחרונה בבית המשפט העליון, לפיה ניתן וראוי לשחרר בערובה נאשמים תושבי השטחים. אמנם כן, על פי הלכה זו, ביחס לנאשמים אלה קיים חשש לכך, שאם הם לא יתייצבו לדין מרצונם, אזי רשויות אכיפת החוק הישראליות לא תוכלנה לאכוף עליהם להתייצב למשפטם. אולם, את החשש האמור ניתן להסיר, כך העמדה המסתמנת בפסיקה וכך היא טענתנו, באמצעות ערובה כספית מתאימה. הנתונים האמפיריים המבססים את טענתנו האחרונה עניינם החלטות שחרור בערובה שניתנו בבית משפט השלום בירושלים בשנים 1997-1998.

ב. המסגרת המשפטית

כאמור בסעיף 21 לחוק המעצרים², שלושה תנאים צריכים להתקיים על מנת שבית המשפט יצווה על מעצרו של נאשם עד תום ההליכים, והם:

1. קיומן של ראיות לכאורה להוכחת ביצוע העברה המיוחסת לנאשם.
 2. קיומה של עילת מעצר, היינו קיומה של הצדקה למעצר.
 3. היעדר חלופה למעצר (בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור).
- לצרכינו חשובים התנאי השני והתנאי השלישי. אשר לתנאי השני, התנאי בעניין עילת המעצר, אנו נתמקד בעילת המעצר הקבועה בסעיף 21(א)(1) לחוק המעצרים, היא העילה בדבר החשש "להתחמקות מהליכי שפיטה או מריצוי עונש מאסר". נראה כי בענייננו אין

* שופטת בית משפט השלום בירושלים.

** דוקטור למשפטים, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית, ירושלים.

*** הדברים נכתבו לפני פרוץ האירועים האחרונים בשטחים. גרסה קודמת של מאמר זה התפרסמה בהמשפט 12 (2001).

1. ראו בעניין זה חוק יישום הסכם הביניים בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), תשנ"ו-1996; חוק יישום ההסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו (סמכויות שיפוט והוראות אחרות) (תיקוני חקיקה), תשנ"ה-1994; חוק להארכת תוקפן של תקנות שעת-חירום (יהודה והשומרון וחבל עזה - שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), תשכ"ח-1967.
2. חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים).
3. בנוסף, הדין בבקשה למעצר עד תום ההליכים, לפי סעיף 21(ב)(2) לחוק המעצרים חייב להתנהל כשהנאשם מיוצג בו על ידי סניגור (אלא אם כן הנאשם ויתר על זכות הייצוג).

חולק כי קיימת עילה למעצרים של הנאשמים תושבי השטחים, היינו כי קיים חשש להתחמקותם של נאשמים אלה מן הדין. אלא גדרה של המחלוקת הוא בשאלה האם מתקיים ביחס לנאשמים אלה התנאי השלישי בדבר היעדר חלופה למעצר, כלומר האם "לא ניתן להשיג את מטרת המעצר", היא המטרה של הסרת החשש להתחמקות מן הדין, "בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה", כאמור בסעיף 21(א)(ב)(1) לחוק המעצרים. החלופות האפשריות בענייננו הן "מעצר בית" בישראל וערובה כספית. עם זאת, החלופה של "מעצר בית" בישראל אינה ישימה על פי רוב, ועל כן נתמקד בחלופה של ערובה כספית. טענתנו תהיה כי הפקדה במזומן של כעשרת אלפים ש"ח יכולה להבטיח, במרבית המקרים, התייצבות למשפט (שמתנהל בבית משפט השלום) של נאשמים שהם תושבי השטחים.

4 ראו תיאור ההתפתחות הפסיקית בפרק ג להלן. ובמיוחד ראו תעודת עובד הציבור שהוגשה בבש"פ 5017/99 **סעאדה נ' מ"י** (טרם פורסם), תקדין עליון 3199 (3) 1612 (השופט אילן, החלטה מיום 26.8.99, להלן: פרשת **סעאדה**).

5 נוסף על הקשיים המעשיים האמורים בגוף הדברים, "מעצר בית" בשטח מדינת ישראל מעורר, לפי גישות מסוימות, גם קושי משפטי. הקושי נובע מכך שרבים מן הנאשמים תושבי השטחים שוהים בישראל שלא כחוק, ולפיכך "מעצר בית" בשטח ישראל יכול להתפרש – לפי הגישות המסוימות האמורות – כמתן היתר לשהיה בלתי חוקית בארץ. לחילוקי הדעות בעניין "מעצר בית" בשטח ישראל של מי ששוהה בישראל שלא כחוק, ראו בש"פ 6480/96 **אבריספיה נ' מ"י** (לא פורסם), תקדין עליון 3196 (3) 11; ב"ש (י"ם) 1525/97 **מ"י נ' יאסיני** (לא פורסם), תקדין מחוזי 497 (4) 512; ב"ש (ת"א) 2018/97 **שואדה נ' מ"י** (לא פורסם), (החלטה מיום 10.11.97, השופט ביור הכיר ב"מעצר בית" בשטח ישראל של אישה ששהתה בישראל שלא כחוק); ב"ש (י"ם) 2267/98 **מ"י נ' חמיסי** (לא פורסם), תקדין מחוזי 298 (2) 2147. (החלטה מיום 21/5/1998). כן ראו עמדתו של השופט חשין בבש"פ 6836/99 **אלרואגי נ' מ"י** (טרם פורסם), תקדין עליון 3199 (3) 1193. לפיה הוא אינו מוסמך לצוות על שחרורו של חשוד, השוהה בישראל שלא כדין, שכן "לו הוריתי על שחרורו ממעצר, כמו הוספתי והיתרתי לו לשהות בארץ שלא כדין. סמכות זו – מנין קנית?!" (שם, פסקה 12 לפסק דינו של השופט חשין).

6 "ערובה" מוגדרת בסעיף 41 לחוק המעצרים כ"ערבון כספי או ערבות עצמית של חשוד או של נאשם, בין לבדם ובין בצירוף ערבות מכל סוג שהוא, ערבות או ערבון כספי של ערבים". כאן מקובל להבחין בין הפקדה במזומן (או באמצעות ערבות בנקאית) ובין **ערבויות אחרות**, כגון ערבות עצמית של הנאשם או ערבות של צד ג'. מקורה של הבחנה זו נעוץ ביכולת השונה לגייס מזומן (או ערבות בנקאית), יכולת המותנית במצבו הכלכלי של הנאשם, לעומת היכולת לגייס ערבויות אחרות, כגון ערבות עצמית או ערבות צד ג', יכולת הנתונה, על פי רוב, גם לנאשמים עניים. טעם נוסף להבחנה האמורה יסודו בסמכותו של בית המשפט להורות על חילושה של הערובה במקרה בו הנאשם אינו מתייצב לדין. שכן, מובן הוא כי מימוש החילוש של כסף מזומן (או של ערבות בנקאית) פשוט פי כמה ממימוש החילוש של ערבויות אחרות, כמו ערבות עצמית או ערבות צד ג'. לסמכותו של בית המשפט לצוות על חילושה של הערובה, ראו סעיף 48(א) רישא לחוק המעצרים, הקובע כי כל שחרור בערובה הוא "על תנאי שהמושחר יתייצב לחקירה, לדין במשפטו או בערעור או לנשיאת עונשו בכל מועד שיידרש". כן ראו סעיף 51 לחוק המעצרים, אשר קובע כי היה והופר **תנאי** מתנאי השחרור בערובה, מוסמך בית המשפט "להורות על חילוש הערבות".

7 שאלה שונה ונפרדת היא כיצד ניתן להבטיח כי נאשמים תושבי השטחים לא ימשיכו לבצע עברות במקרה בו ישוחררו ממעצר. הכוונה כאן לעילת המעצר של **המסוכנות**, הקבועה בסעיף 21(א)(א)(1)(ב) לחוק המעצרים, שנוסחה יובא להלן בהערה 9. החלופה הטיפוסית המוצעת לשם הסרתו של חשש המסוכנות היא החלופה של "מעצר בית". אולם, "מעצר בית" בשטחים, שאינם נתונים לפיקוח רשויות אכיפת החוק הישראליות, מעורר קושי מעשי, ו"מעצר בית" בשטח מדינת ישראל מעורר, לפי גישות מסוימות, קושי משפטי. לקשיים המעשיים בעניין "מעצר בית" בשטחים, ראו, למשל, בש"פ 806/97 **חאתם נ' מ"י** (לא פורסם), תקדין עליון 1197 (3) 40; בש"פ 6914/97 **שואדה נ' מ"י** (לא פורסם), תקדין עליון 3199 (3) 735. לקשיים המשפטיים בעניין "מעצר בית" בשטח ישראל של מי שהוא תושב השטחים, הוא שוהה בישראל שלא כחוק, ראו להערה 5.

ג. ההתפתחות הפסיקתית

1. ראשיתה של הפסיקה

ההחלטה הראשונה שניתנה על ידי בית המשפט העליון לאחר החתימה על הסכמי אוסלו, ואשר עסקה בחשש ההימלטות של תושבי השטחים, היא החלטתה של השופטת שטרסברג-כהן בפרשת **שלאלדה**⁸. החלטה זו ניתנה ביום 13.12.1995, היינו זמן לא רב לאחר החתימה על הסכם אוסלו ב' (וושניגטון, 28.9.1995). בהחלטה זו נדונה בקשה למעצר עד תום ההליכים של נאשם, תושב חברון, ללא עבר פלילי, שהואשם בעברות שונות הקשורות לגניבת כלי רכב ובעברה של שהייה בישראל שלא כדין. השופטת שטרסברג-כהן, אשר אישרה את החלטת הדרגה הראשונה לצוות על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים, הורתה כן בהתבסס על שתי עילות מעצר: **האחת**, עילת המסוכנות, שעניינה החשש לביצוע עברות נוספות על ידי הנאשם, ו**השנייה**, והיא החשש לענייננו, חשש ההימלטות מן הדין. באשר לעילה זו, אמרה השופטת שטרסברג-כהן את הדברים הבאים:

"אין המציאות דהיום, דומה למציאות שמלפני מספר שנים. כיום קיים חשש של ממש שעבריינים שמקום מושבם בשטחים לא יוכלו להיות מובאים לדין ולהישפט על עבירות שבוצעו בישראל נגד אזרחי ותושבי ישראל, כאשר הם מנצלים את שהותם הבלתי חוקית כאן לצורך בצוען. המדיניות המשפטית הראויה דורשת מעצרו הן להבטחת שלום הציבור מפניהם, הן להבטחת אפשרות הבאתם לדין והן למען יראו אחרים ויראו. למטרה זו יש להחזיקם במעצר, משקמה עילת מעצר נגדם, כבענייננו"⁹.

כלומר, דברים ברורים וחד-משמעיים, לפיהם אין, למעשה, חלופה למעצרו של תושבי השטחים, ועל כן דינם להיעצר עד תום ההליכים. על דברים אלו חזרה השופטת שטרסברג-כהן, ואף ביתר פירוט, בהחלטה נוספת שנתנה שבוע לאחר מכן, היא ההחלטה בפרשת **בכרי**¹⁰:

"הסדר האוטונומיה אינו מבטיח אפשרות העמדתם לדין של תושבי שטחים העוברים עבירות בישראל ונמלטים בחזרה למקום מושבם. אין לישראל כל שליטה על העברתם של עבריינים כאלה לישראל לשם מיצוי הדין עימם. הקלות היחסית שבה ניתן לעבור מישראל לעזה

8 בש"פ 7635/95 **שלאלדה נ' מ"י** (לא פורסם), תקדין עליון 95(4) 74 (להלן: פרשת **שלאלדה**).

9 להגדרתה של עילת המסוכנות, ראו, טרם הביטול על ידי חוק המעצרים, את נוסחו של סעיף 21א(א)(1) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, אשר קבע, בחלקים הנוגעים ענייננו, כדלקמן: "הוגש כתב אישום, רשאי בית המשפט שלפניו הוגש, לצוות על מעצרו של הנאשם אם נתקיים אחד מאלה... קיים יסוד סביר לחשש שהנאשם יסכן את חייו של אדם או בטחוננו, את שלום הציבור או בטחוננו או את בטחון המדינה".

להגדרתה של עילת המסוכנות נכון להיום, ראו סעיף 21א(א)(1)(ב) לחוק המעצרים, אשר קובע כדלקמן: "הוגש כתב אישום, רשאי בית המשפט שבפניו הוגש כתב האישום לצוות על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים, אם נתקיים אחד מאלה... קיים יסוד סביר לחשש שהנאשם יסכן את בטחוננו של אדם, את בטחון הציבור, או את בטחון המדינה".

10 פרשת **שלאלדה**, לעיל הערה 8, פסקה 3 לפסק דינה של השופטת שטרסברג-כהן.

11 בש"פ 7767/95 **בכרי נ' מ"י** (לא פורסם), תקדין עליון 95(4) 47 (החלטה מיום 20.12.95) (להלן: פרשת **בכרי**).

ובחזרה, כפי שעשו העורר וחבריו, לא רק טומנת בחובה סכנה שמדינת ישראל לא תוכל להעמיד לדין את העבריינים, תושבי השטחים, המבצעים עבירות בתחומה, אלא יכול ויהיה בכך מתן אפשרות לאלה ולאחרים להמשיך לפעול ללא סיכון של ממש, תוך הסתננות בלתי חוקית לישראל, ולבצע בה עבירות מבלי שיד החוק של המדינה, תשיגם – זהו מצב שאין מדינה מתוקנת סובלת ושעל מערכת המשפט להרתם לשם מניעתו¹². בעקבות שתי החלטות ברורות אלו, שררה במשך כשנה ההלכה, לפיה, ככלל, דינם של תושבי השטחים להיעצר עד תום ההליכים, ועל פי הלכה זו נהגו הדרגות הראשונות¹³.

2. טענת האפליה

כעבור כשנה החל כרוסם בהלכה המתוארת. ראשיתו של הכרוסם בשתי החלטות של השופט בניש, שניתנו בספטמבר 1996: ההחלטה בפרשת **אלחלייל**¹⁴ וההחלטה בפרשת **אבו־ספייה**¹⁵. בבסיסן של שתי החלטות אלה עומדת תחושת האפליה, שנוצרה בשל כך שבסיסואציות עובדתיות זהות, נאשם, שהוא תושב ישראל, משוחרר, בעוד שנאשם, שהוא תושב השטחים, נעצר עד תום ההליכים. תחושת האפליה מתחדדת כאשר מדובר בשותפים לדבר עברה, שאחד מהם, הישראלי, שוחרר, בשעה ששותפו תושב השטחים נעצר, כפי שהיה בפרשת **אלחלייל** ובפרשת **אבו־ספייה**. בפרשת **אלחלייל** דובר בנאשם, שהואשם בעבירות שונות הקשורות לגניבת כלי רכב ולשהייה בלתי חוקית בישראל. שותפו של הנאשם לכתב האישום היה שוטר במשטרת ישראל, אשר בהיותו תושב ישראל שוחרר בערובה, לפיכך, ציווה בית המשפט המחוזי גם על שחרורו של הנאשם בערובה, באומרו כי "גם אם אין בכך משום אפליה בלתי חוקית, הרי שחרור השוטר, השותף לעבירות, גם אם לדעתי, חומרת עבירותיו

12 פרשת **בכרי**, שם, פסקה 6 לפסק דינה של השופטת שטרסברג־כהן. למען הדיוק נעיר כאן כי דבריה אלו של השופטת שטרסברג־כהן נאמרו במסגרת ערר של הנאשם על החלטה לשחררו בערובה, כאשר הנאשם ערר על גובהה של הערובה שהושתה עליו, ולא במסגרת ערר של הנאשם על החלטה לצוות על מעצרו עד תום ההליכים. אולם, אף על פי שלכאורה אישרה שם השופטת שטרסברג־כהן החלטה בעניין שחרור בערובה של מי שהוא תושב שטחים, הרי, לאמתו של דבר, ברור היה שאם השופטת שטרסברג־כהן תדחה את הערר של הנאשם, כפי שהיא אכן החליטה, ואם היא תסרב להפחית את גובה הערובה, אזי הנאשם ישהה במעצר, בשל חוסר יכולתו לגייס את הערובה (גובה ההפקדה במזומן שם היה שלושים וחמישה אלף ש"ח).

13 ראו בעניין זה, למשל: ב"ש (י"ם) 624/95 מ"י נ' פלוני (לא פורסם) (עותק שמור במערכת) (החלטה מיום 4.1.96, השופט צ' כהן); ב"ש (י"ם) 83/96 אגרב נ' מ"י (לא פורסם), תקדין מחוזי (1)96; ב"ש (י"ם) 369/96 מאסד נ' מ"י (לא פורסם), תקדין מחוזי (3)96; ב"ש (י"ם) 2766; ב"ש (י"ם) 398/96 אלמקוסי נ' מ"י (לא פורסם), תקדין מחוזי (3)96; ב"ש (י"ם) 2291/96 מ"י נ' נביל (לא פורסם).

14 ב"ש 6454/96 מ"י נ' אלחלייל (לא פורסם), תקדין עליון (3)96; 16 (החלטה מיום 16.6.1996, להלן: פרשת אלחלייל).

15 ב"ש 6480/96 אבו־ספייה נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (3)96; 11 (החלטה מיום 20.6.1996, להלן: פרשת אבו־ספייה).

כעובד הציבור גדולה לאין שיעור על חלקו של המשיב – אין להתעלם ממנה¹⁶. המדינה עררה על ההחלטה האמורה, בטיעון שלא הייתה כאן אפליה בין הנאשם, תושב השטחים, ובין שותפו השוטר, אלא אבחנה עניינית, הנובעת מכך שלשוטר יש כתובת קבועה בישראל. ואולם, השופטת ביניש דחתה את ערר המדינה (למעט לעניין הגדלת סכומי השחרור בערובה), ואישרה את ההחלטה לשחרר את הנאשם בערובה ובתנאים, באומרה כי:

”סבורה אני כי בעת שבוחנים חלופת מעצר ניתן להביא בחשבון את קשיי האיתור של נאשמים הגרים באזורים שאינם נתונים לשליטה ופיקוח מלאים של כוחות הבטחון ומשטרת ישראל. אף נכון הדבר כי קל יותר לתושב נפת חברון להמלט ולהתחמק ממשפטו וקשה יותר להתחקות אחר תנועותיו. בכך נבדל הוא משותפו לעבירה איש המשטרה ששוחרר בערובה... מוכנה אני לקבל את הטענה כי אין לראות הפליה בשחרורו של השוטר – שותפו של המשיב [הנאשם] בביצוע העבירות – באשר ניתן להבחין בין השניים לענין הבטחת התיצבותם למשפט. אולם התוצאה לפיה איש המשטרה משוחרר קרוב לשנה וטרם נשפט, ושותפו לעברה נתון במעצר עד תום ההליכים, יש בה כדי לפגוע במראית פני עשיית הצדק... על רקע עובדות אלה, ראוי היה לצוות על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים רק אם ניתן לקבוע כי קיים חשש ממשי ששחרורו יביא לכך שלא ניתן יהיה לגרום להתיצבותו למשפט, ולא ניתן יהיה לקיים הליך פלילי תקין. לא שוכנעתי כי כך הדבר”¹⁷.

דברים דומים אמרה השופטת ביניש בפרשת אבו־ספיה, פרשה שנדונה ארבעה ימים בלבד לאחר ההחלטה בפרשת אלחלילי. בהחלטה זו אישרה, אמנם, השופטת ביניש את החלטתו של בית המשפט המחוזי לצוות על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים, אולם היא עשתה כן תוך הבעת אי־נוחות באשר לאפליה שנוצרה בין הנאשם, תושב השטחים, לשותפיו הישראליים¹⁸.

הנה כי כן, בשתי החלטות אלו לא שינתה, אמנם, השופטת ביניש את ההלכה לפיה, ככלל, אין חלופה למעצרו של נאשמים תושבי השטחים, אולם היא גילתה נכונות לשחרר בערובה נאשמים תושבי השטחים מן הטעם של אפליה בין שותפים לדבר עברה¹⁹. זאת למרות שקודם

16 ב”ש 308/96 מ”י נ’ כמאל, (לא פורסם) תקדין מחוזי 96(3) 85, פסקה 8 לפסק דינו של השופט קמא. 17 פרשת אלחלילי, לעיל הערה 14, פסקאות 19-23 לפסק דינה של השופטת ביניש.

17 פרשת אלחלילי, לעיל הערה 14, פסקאות 19-23 לפסק דינה של השופטת ביניש.
18 פרשת אבו־ספיה, לעיל הערה 15, פסקה 4 לפסק דינה של השופטת ביניש: ”הוטרדתי מהתוצאה לפיה שוחררו שותפיו של העורר [הנאשם] לעבירה אשר פעלו כרשת עבריינית מתואמת בתנאי שחרור בערובה, בעוד העורר נעצר עד לתום ההליכים. אולם, לא היו בפני מלוא הפרטים הקשורים בשחרורם. ניכר כי לענין התיצבותם למשפטם סבר בית המשפט המחוזי כי ניתן להבטיחה על דרך של קביעת תנאי שחרור מתאימים. לענין זה, מצבו של העורר שונה ממצב שותפיו... בעניינו של העורר אין כל דרך מעשית להבטיח כי במצב הקיים הוא יתייצב למשפטו בישראל אם ישוחרר בערובה ויחזור לתחום הרשות הפלשתינאית”.

19 לעניין אפליה כטעם לשחרורם של נאשמים (לאו דווקא תושבי השטחים), אחרת מן הראוי היה לעצרו, ראו חילוקי הדעות הבאים בפסקיה: ב”ש 240/78 מ”י נ’ אטאסמי, פ”ד לב(3) 234; ב”ש 361/83 אלמלם נ’ מ”י, פ”ד לז(2) 381; ב”ש 345/89 מסיקה נ’ מ”י, פ”ד מג(2) 423; ב”ש 2468/94 כריים נ’ מ”י (לא פורסם), תקדין עליון 294/2078; ב”ש 1362/95 חיויס נ’ מ”י (לא פורסם), תקדין עליון 95(1) 671; ב”ש 620/97 בחגלו נ’ מ”י, פ”ד ג(5) 871.

להחלטותיה אלו של השופטת ביניש הגישה המקובלת הייתה כמתחייב, לכאורה, מההחלטות בפרשת **שלאלדה** ובפרשת בכרי – כי המדובר באבחנה עניינית הכרחית ולא באפליה²⁰.

3. ההלכה הערכנית

כרסום נוסף ומשמעותי יותר בהלכה החל בשנת 1997. דומה כי ראשיתו של הכרסום האמור בא לידי ביטוי בהחלטתו של השופט זמיר בפרשת **בשאראת**²¹. בפרשה זו גילה השופט זמיר נכונות עקרונית להסתפק בחלופת מעצר של ערובה כספית גם בעניינם של נאשמים שהם תושבי השטחים, לפחות ביחס לעברות שאינן חמורות. כלשונו של השופט זמיר: "בנסיבות של מקרה זה, העובדה שהעורר [הנאשם] צפוי לעונש מאסר בפועל, בצירוף העובדה שהוא תושב שכם, יוצרת חשש שהעורר, אם ישוחרר מן המעצר, ימלט מן הדין. אכן, גם בנסיבות כאלה יש צורך לבדוק אם אי אפשר להשיג את מטרת המעצר, קרי שפיטתו של העורר, באמצעות חלופת מעצר. לדעתי, אין לשלול אפשרות זאת רק מפני שמדובר בתושב שכם או מקום אחר הנתון לשליטה של הרשות הפלשתינית. בכל מקרה יש לשקול את החלופה המוצעת ולהחליט אם יש בה, בנסיבות המקרה, כדי להבטיח את התייצבות הנאשם למשפט. לעניין זה צריך שיהיה יחס ראוי בין העונש שהנאשם צפוי לו לבין החלופה המוצעת, כגון, הערבות הכספית. לדעתי, בהתחשב בעונש הצפוי לעורר, אם יורשע בדין, ערבות במזומנים בסך 10,000 ש"ח אין די בה כדי להבטיח שהעורר יתייצב למשפטו"²². בעקבות החלטה זו הלכו רוב שופטי בית המשפט העליון, ונראה, כאמור, כי כיום היא משקפת את ההלכה השלטת²³. על פי הלכה זו, עובדת היותו של הנאשם תושב שטחים, היא כשלעצמה, אינה מחייבת את מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים, אולם היא יכולה להצטרף לנסיבות אחרות שיש בהן כדי לבסס מעצר עד תום ההליכים²⁴. עם זאת, כאשר זו הנסיבה

- 20 ראו, למשל, החלטתו של השופט טל בבש"פ 3177/96 מ"י נ' **נאודה** (לא פורסם), תקדין עליון (2)96 (381 (להלן: פרשת **נאודה**)).
- 21 בש"פ 9242/96 **בשאראת** נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (1)97 (127 (החלטה מיום 12.1.1997, להלן: פרשת **בשאראת**)).
- 22 פרשת **בשאראת**, שם, פסקה 4 לפסק דינו של השופט זמיר. כן ראו, ברוח זו, עוד קודם לפרשת **בשאראת**, דבריו המרמזים של השופט זמיר בבש"פ 9001/96 **עוזר** נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (4)96 (68, פסקאות 17-21 לפסק דינו של השופט זמיר).
- 23 ראו **להלן** הערה 24 ו**להלן** הערה 26.
- 24 ראו, למשל, בש"פ 362/97 **אבו-עזום** נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (1)97 (103 (השופטת ביניש, החלטה מיום 26.1.1997); בש"פ 806/97 **תאתם** נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (1)97 (40 (השופט קדמי, החלטה מיום 6.2.1997); בש"פ 2148/97 **רבאייצה** נ' מ"י, פ"ד נא(2) 281 (השופטת ביניש, החלטה מיום 13.4.1997); בש"פ 2543/97 מ"י נ' **עפאלקה** (לא פורסם), תקדין עליון (2)97 (458 (השופטת ביניש, החלטה מיום 24.4.1997); בש"פ 2652/97 **מותנא** נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (2)97 (300 (השופטת ביניש, החלטה מיום 11.5.1997); בש"פ 4383/97 **אלבדווי** נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (3)97 (37 (השופט קדמי, החלטה מיום 5.8.1997); בש"פ 4757/97 **עבד** נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (3)97 (533 (השופט קדמי, החלטה מיום 8.8.1997); בש"פ 4556/98 מ"י נ' **חמיים** (לא פורסם), תקדין עליון (2)98 (55

היחידה המבססת את עילת המעצר כנגד הנאשם, נקודת המוצא היא דווקא שחרור בערובה, והדיון מתמקד בסכום הערובה שיכול להבטיח כי הנאשם יתייצב לדין²⁵. בקביעתו של הסכום האמור מייחס בית המשפט משקל נכבד לחומרתה של העברה המיוחסת לנאשם, שכן, הכלל הוא שהסיכון של חילוט הערובה הכספית צריך שיהיה פרופורציוני לעונש שהנאשם יהיה צפוי לו, אם יורשע²⁶.

אגב, ניתנת האמת להיאמר כי המעיין מקרוב בפרשת **שלאילה** ובפרשת **בכרי** יראה כי על אף הרטוריקה בה השתמשה השופטת שטרסברג-כהן, ספק אם מקום מגוריהם של הנאשמים בשטחים עמד שם כנסיבה היחידה שביססה את מעצרו של הנאשמים²⁷, וזהו הסבר לכך שגם השופטת שטרסברג-כהן הצטרפה לשופטים המצדדים בגישה החדשה האמורה²⁸.

(השופטת שטרסברג-כהן, החלטה מיום 17.7.1998, להלן: פרשת **חמיים**); בש"פ 5326/98 **זעארי נ' מ"י** (לא פורסם), תקדין עליון 329 (3)98 (השופטת ביניש, החלטה מיום 31.8.1998); בש"פ 7057/98 **עדווי נ' מ"י** (לא פורסם), תקדין עליון 319 (3)98 (השופט אילן, החלטה מיום 23.11.1998); בש"פ 1841/99 **אבו זיאד נ' מ"י** (טרם פורסם), תקדין עליון 350 (1)99 (השופט אור, החלטה מיום 28.3.1999); בש"פ 3609/99 **עדא נ' מ"י** (טרם פורסם), תקדין עליון 1022 (2)99 (השופט אילן, החלטה מיום 8.6.1999); בש"פ 1841/99 **אבו זיאד נ' מ"י** (טרם פורסם), תקדין עליון 350 (1)99 (השופט אור, החלטה מיום 28.3.1999); בש"פ 3609/99 **עדא נ' מ"י** (טרם פורסם), תקדין עליון 1022 (2)99 (השופט אילן, החלטה מיום 8.6.1999); בש"פ 7999/99 **רדאידה נ' מ"י** (טרם פורסם), תקדין עליון 106 (4)99 (השופט זמיר, החלטה מיום 21.11.1999); בש"פ 9193/99 **מ"י נ' אב חויד** (טרם פורסם), תקדין עליון 99 (3) 132 (השופטת ביניש, החלטה מיום 28.12.1999).

25 כאמור **לעיל** בערה 7, אין אנו דנים במסגרתו של מאמר זה בחלופה למעצרו של תושבי השטחים, שבבעניינם קיים חשש שישובו ויבצעו עברות נוספות.

26 ראו, למשל, בש"פ 1023/97 **אלאטרוש נ' מ"י** (לא פורסם), תקדין עליון 383 (1)97 (השופט קדמי, החלטה מיום 19.2.1997); בש"פ 3621/97 **מ"י נ' פאיז** (לא פורסם), תקדין עליון 297 (2)97 (השופטת שטרסברג-כהן, החלטה מיום 16.6.1997, להלן: פרשת **פאיז**); בש"פ 7223/97 **אגרב נ' מ"י** (לא פורסם), תקדין עליון 497 (4)97 11 (השופטת שטרסברג-כהן, החלטה מיום 16.12.1997, להלן: פרשת **אגרב**); בש"פ 471/00 **עסכר נ' מ"י** (טרם פורסם), תקדין עליון 343 (1)2000 (השופט זמיר, החלטה מיום 2.2.2000); בש"פ 823/00 **מ"י נ' פלוני** (טרם פורסם), תקדין עליון 361 (1)2000 (השופט זמיר, החלטה מיום 2.2.2000).

27 ראו **לעיל** בטקסט הצמוד להצעה 9. כך הוא הדין גם ביחס להחלטות אחרות של בית המשפט העליון, שניתנו במהלך שנת 1996, ואשר ציוו על מעצרו של נאשמים תושבי השטחים עד תום ההליכים. כלומר, למרות שהרטוריקה של בית המשפט העליון בהחלטות אלו הייתה שככלל, אין חלופה למעצרו של נאשמים תושבי השטחים, הרי למעשה תושבתם של הנאשמים בשטחים הייתה רק נסיבה שבהצטרפה לנסיבות אחרות הכריעה את הכף כנגד חלופת מעצר. ראו פרשת **נאורה**, **לעיל** בערה 20. כן ראו החלטתו של השופט טירקל בבש"פ 7561/96 **מ"י נ' פלוני** (לא פורסם), (עותק שמור במערכת) החלטה מיום 27.10.1996. לכאורה, החלטתו זו של השופט טירקל נראית מרחיקת לכת במיוחד, שכן הנאשמים, שנעצרו שם עד תום ההליכים בהתמתן על הלכות **שלאילה** ובכרי, היו **קטינים**. אולם, המעיין מקרוב בהחלטת השופט טירקל יראה כי הטעם העיקרי למעצרו של הנאשמים הקטינים היה ניסיון ההימלטות שביצעו בסמוך למעצרו. הניסיון האמור כלל מרדף משטרתי, שבו השתתפו כארבע עד חמש נידודות משטרה, ונסיעה פרועה של הנאשמים בחוצות ירושלים בניסיון להימלט לאזור בית-לחם.

לפיכך, משנת 1997 ואילך נטו הדרגות הראשונות יותר ויותר לצוות על שחרורם בערובה של נאשמים תושבי השטחים, על אף היותם תושב השטחים. בהקשר זה ראוי להפנות לדבריה של השופטת פרוקצ'יה, אז שופטת בית המשפט המחוזי בירושלים²⁶, בפרשת **אבו סבחה**²⁷: "כבר נאמר ונכתב בהקשרים שונים כי חוק המעצרים שנחקק על רקע חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו הביא לשינוי בהערכת האיזונים הראויים בין זכותו של הפרט לחירותו האישית לבין עניינו של הציבור בשמירת בטחונו. החוק הביא, אכן, לשינוי באיזון הפנימי בין ערכים אלה, תוך שהוא בא להדגיש את ערך החירות האישית של חשוד ונאשם מול ערך בטחון הציבור. לשינוי בנקודת האיזון ישנה השלכה כוללת על אופן הפעלת שיקול הדעת השיפוטי בנושאי המעצר, והוא משפיע, בכלל זה גם על הקביעה אם מתקיימת עילת מעצר עד תום ההליכים כנגד נאשם, כמו גם על ההחלטה אם קיימת חלופת מעצר נאותה במקרה נתון אשר תשיג את מטרת המעצר תוך פגיעה פחותה בחירותו של הנאשם... התביעה שמה דגש מיוחד על העובדה כי מקום מגוריו של הנאשם הוא בכפר יאטה בשטח האוטונומיה, והצביעה, בדרך של אמירה כללית, על הקשיים שבאכיפת החוק באזורי האוטונומיה. בענין זה ראוי לומר: ראשית, ההנחה המוצגת על ידי התביעה הינה הנחה גורפת שלא עומדים מאחוריה נתונים בדוקים המאפשרים בחינה רצינית. גם אם לפני חוק המעצרים, הראו בתי המשפט נכונות להסתמך על הנחה כזו ללא בדיקה מעמיקה, כיום מתחייב שינוי בגישה, ואין להפריז בייחוס משקל להנחות שאין מאחוריהן נתונים ברורים. יצויין עוד, כי קשה להתכחש לניסיון השיפוטי המצביע על מקרים מרובים של משוחררים בערבות המתגוררים בשטחי האוטונומיה, המתייצבים למשפטים ולאחר מכן לריצוי עונשם כנדרש. כן מתחייבת בדיקה אמיתית של השאלה באיזו מידה פועלות רשויות האכיפה גם בשטחי האוטונומיה להבאת נאשמים לישראל, ומה נעשה להגברת שיתוף הפעולה ליישום הסכם הביניים מיום 28.9.95 בין הרשות הישראלית לרשות הפלשתיאנית³¹. אולם גם אם יש ממש באמירה כי רשויות אכיפת החוק מתקשות לבצע את משימותיהן באזורי האוטונומיה, ספק גדול בעיני אם די בנימוק המתבסס על מקום מגוריו של נאשם באיזור כזה, כשהוא עומד לעצמו כדי להצדיק קיומה של עילת מעצר בגין חשש להתחמקות מן הדין. מסקנה זו, שמשמעת ממנה החלה כמעט אוטומטית של עילת מעצר על כל נאשם שמקום מגוריו מחוץ לשטח ישראל ספק אם תואמת היא את רוח החוק החדש, המבקש להדגיש את חשיבות חירות הפרט, וליישם את עיקריו על כסיס בחינה אינדיבידואלית של נתוני הנאשם ולא דווקא על גורם אובייקטיבי-נייטרלי בלתי תלוי בו, הקשור בכתובת מגוריו"³².

- 28 ראו, למשל, פרשת **חמיס**, לעיל הערה 24; פרשת **פאזי**, לעיל הערה 26; פרשת **אגרב**, לעיל הערה 26.
 29 ראו, למשל, החלטותיה של השופטת פרוקצ'יה בעניין **חמיס**, לעיל הערה 5; ב"ש (י"ם) 2074/99 **גאזי נ' מ"י** (טרם פורסם), תקדין מחוזי (1)99 3055 (החלטה מיום 27.1.1999). (להלן: עניין **גאזי**).
 30 ב"ש 1495/97 **אבו סבחה נ' מ"י** (לא פורסם), תקדין מחוזי (3)97 2206 (החלטה מיום 14.11.1997, להלן: פרשת **אבו סבחה**).
 31 והשוו לדבריה של השופטת שידלובסקי-אור בב"ש (י"ם) 1141/97 **אתמיס נ' מ"י** (לא פורסם), (החלטה מיום 24.2.1997), כן ראו פרשת **סעאדה**, לעיל הערה 4.
 32 פרשת **אבו סבחה**, לעיל הערה 30, פסקאות 40-61 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה וראו עוד החלטותיה של השופטת פרוקצ'יה בעניין **חמיס**; עניין **גאזי**, לעיל הערה 29, בע' 3055 החלטה מיום 27.1.1999.

ניסיון להשבת ההלכה הקודמת על כנה לא עלה יפה. וכך היה בפרשת **סעאדה**³³: סעאדה הואשם בעברות שונות הקשורות לגניבת כלי רכב וכניסה לישראל ללא היתר. מכיוון שחלקן של סעאדה בעברות הגניבה היה משני יחסית (שומר), והוא היה ללא עבר פלילי, ביקשה הפרקליטות את מעצרו של סעאדה עד תום ההליכים בהתבסס על צילת המעצר של חשש ההימלטות מן הדין, בשל כך שסעאדה התגורר באזור B. בית משפט השלום דחה את בקשת המעצר, וציווה על שחרורו של סעאדה בערובה. הפרקליטות עררה על ההחלטה לבית המשפט המחוזי, ובית המשפט המחוזי קיבל את הערר וציווה על מעצרו של סעאדה עד תום ההליכים אך בשל היותו תושב השטחים. אולם, סעאדה לא השלים עם התוצאה והגיש ערר על החלטת המעצר לבית המשפט העליון. במסגרת הערר הגישה הפרקליטות לבית המשפט תעודת עובד ציבור, המאשרת שצווי הבאה המועברים על ידי הממונה על העזרה המשפטית לנציג המועצה הפלשתינאית אינם זוכים לכל תגובה. אף על פי כן, דחה השופט אילן את עמדת המדינה, קיבל את הערר וציווה על שחרורו של סעאדה בערובה. טעמו של השופט אילן לקבלת הערר היה האפליה שעלולה להיווצר בין תושבי ישראל ובין תושבי השטחים. כדברי השופט אילן:

"הנושא של אי־שיתוף פעולה מצד הרשות הפלסטינית הוא נושא שצריך להידון בדרג פוליטי ואינני יכול לטפל בזה, אולם אי־אפשר להשלים עם הרעיון, שצעיר, ולו גם בעל עבר נקי לגמרי, יוחזק במעצר בעברה ובנסיבות שאין מחזיקים צעיר ישראלי במעצר, רק מפני שהוא תושב שטח B. צריך למצוא דרך להבטיח את בואו למשפט למרות שהוא גר בשטח B"³⁴.

אמירה זו משקפת את ההלכה כיום.

ד. הנתונים האמפיריים

עמדנו על כך שההלכה נכון להיום היא כי על אף הקשיים העומדים בפני מערכות אכיפת החוק הישראליות בעניין אכיפת התייצבותם למשפט של נאשמים תושבי השטחים, הרי אין לצוות "אוטומטית" על מעצרים של נאשמים אלה, אלא יש לשחרר את הנאשמים בחלופת מעצר הולמת. כמפורט בדברינו לעיל, טעמיה של הלכה זו הם אלה: **ראשית**, החשש מפני אפליה בין תושבי השטחים לתושבי ישראל בכלל ובין נאשמים שהם שותפים לביצועה של אותה עברה בפרט³⁵. **שנית**, העמדה העקרונית המתחייבת מחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, כפי שנתפרש בפרשת **גנימאת**³⁶, כמו גם מחוק המעצרים. לפי עמדה זו יש להעדיף, ככל

33 פרשת **סעאדה**, לעיל הערה 4.

34 **שם**, פסקה 6 לפסק דינו של השופט אילן.

35 ראו לעיל בטקסט הצמוד להערות 14-20, 33-34.

36 דנ"פ 2316/95 **גנימאת נ' מ"י**, פ"ד מט(4) 589; בש"פ 537/95 **גנימאת נ' מ"י**, פ"ד מט(3) 355 (להלן:

פרשת **גנימאת**).

הניתן, את חירותו של הנאשם על פני מעצרו³⁷. **שלישית**, התחושה - בעיקר של שופטי הערכאות הראשונות - כי נאשמים תושבי השטחים דווקא מתייצבים לדיונים בעניינם³⁸. הטעם האחרון מחייב, כמובן, בדיקה אמפירית, ובדיקה אמפירית זו היא שבוצעה על ידינו. להלן יופיע ריכוז הממצאים החשובים.

א. היקף הבדיקה. בדקנו את כל³⁹ החלטות השחרור בערובה⁴⁰, שניתנו במסגרת בקשות מעצר עד תום ההליכים בבית משפט השלום בירושלים בשנים 1997-1998, ואשר הנאשמים בהן היו תושבי השטחים. הבדיקה כללה 51 בקשות מעצר, שהתייחסו ל-73 נאשמים תושבי השטחים. נעיר כי למרות שבדקנו רק את החלטות השחרור בערובה בשנים האמורות, הרי למעשה החלטות אלו מבטאות במידה רבה את המצב בהליכי מעצר עד תום ההליכים בכלל. שכן, בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, החל ממחצית 1997 ואילך הרוב המכריע של הנאשמים תושבי השטחים שוחררו בערובה.

ב. גיוס הערובה. למרות שבעניינם של כל הנאשמים ניתנה, כאמור, החלטה בדבר שחרור בערובה, בפועל לא כל הנאשמים שוחררו בערובה, שכן היו נאשמים שלא הצליחו לגייס את הערובה הכספית שנדרשו לה, ועל כן נאשמים אלה נותרו במעצר⁴¹. 13 נאשמים (מתוך 73), שהם 18%, לא הצליחו לגייס את סכום הערובה ונותרו במעצר, ובסך הכול שוחררו, אם כן, מן המעצר 60 נאשמים.

בדיקה מקרוב של הערובה (הפקדה במזומן) שהוטלה על הנאשמים מעלה כי כאשר ההפקדה הייתה בגובה של עד 10,000 ש"ח (כולל) אזי אחוז הנאשמים שלא הצליחו לגייס את הערובה היה נמוך פי כמה ועמד על כ-6.4% בלבד (3 נאשמים מתוך 47). אך כשגובה ההפקדה עלה על 10,000 ש"ח, אחוז הנאשמים שלא הצליחו לגייס את הערובה עלה במידה משמעותית, והוא עמד על כ-38.5% (10 נאשמים מתוך 26).

ג. ההתייצבות לדין. מתוך 60 הנאשמים ששוחררו, 55 נאשמים (שהם 91.7%) התייצבו לדין. אחוז ההתייצבות הלך וגדל ככל שגדל סכום הערובה. כך, בהפקדה במזומן של עד 10,000 ש"ח (כולל), 40 נאשמים מתוך 44 הנאשמים ששוחררו (שהם 90.9%) התייצבו לדין. אך כאשר סכום ההפקדה במזומן עלה על 10,000 ש"ח אחוז ההתייצבות לדין עמד על 100% (!).

37 ראו פרשת אבו סבוא, לעיל הערה 30, פסקאות 40-61 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה.

38 שם, שם.

39 נדישו: הבדיקה שביצענו לא הייתה בדיקה מדגמית, אלא, כאמור, בדקנו את כל הבקשות הנוגעות לענייננו. עם זאת, בדיקתנו התבססה, בעיקרם של דברים, על ריכוז הנתונים במחשב בית המשפט.

40 למען הדיוק נעיר כי באחת מן ההחלטות שאליהן התייחסנו ציווה בית משפט השלום על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים, אולם בערר שינה בית המשפט המחוזי את ההחלטה וציווה על שחרורו של הנאשם בערובה.

41 נאשם, שלא המציא את הערובה שנדרש להמציא כתנאי לשחרורו, נותר במעצר. ראו סעיפים 6(א) ו-47 לחוק המעצרים.

עוד נעיר כי מבין חמשת הנאשמים שנמלטו מן הדין, נאשם אחד נתפס כעבור קצת למעלה משנתיים.

ד. חומרת העברה וההתייצבות לדין. לא עלה בידינו למצוא קורלציה בין חומרת העברה ובין אחוז ההתייצבות לדין. כלומר, לא ראינו כי ככל שהעברה המיוחסת לנאשם חמורה יותר כן אחוז ההתייצבות נמוך יותר. עם זאת, ייתכן בהחלט שהדבר נובע מכך שבתי המשפט שיקללו את חומרת העברה בקביעת גובה הערובה שהטילו על הנאשמים, בהטילים על נאשמים בעברות חמורות ערובות בסכומים גבוהים.

ה. פסק הדין: יזכיר או הרשעה. מתוך 73 הנאשמים שנבדקו 3 נאשמים וזכו⁴², ו-65 נאשמים הורשעו (משפטו של נאשם אחד עדיין תלוי ועומד, ועדיין לא ניתנה בו הכרעת דין; 4 נאשמים, כאמור, נמלטו מן הדין ולא נתפסו). אחוז הזיכויים הוא אם כן 4.1%, ואחוז ההרשעות הוא 89.0%. עם זאת, מתוך 13 הנאשמים שנותרו במעצר אף לא אחד זוכה, כך שבעניינם של נאשמים אלה אחוז הזיכויים הוא 0% ואחוז ההרשעות הוא 100%. לעומת זאת, מתוך 60 הנאשמים ששוחררו ממעצר, 3 נאשמים זוכו, ו-51 נאשמים הורשעו. כך שבעניינם של נאשמים אלה אחוז הזיכויים הוא 5% ואחוז ההרשעות הוא 85% (הנאשם שנמלט מן הדין, נתפס ונעצר לאחר מכן, הורשע).

ו. גזר הדין. מתוך 65 הנאשמים שהורשעו, 18 נאשמים (כ-27.7%) לא נדונו כלל למאסר בפועל (אלא למאסר על תנאי ו/או קנס); 26 נאשמים (40%) נדונו למאסר בפועל של עד חצי שנה (כולל); 10 נאשמים (15.4%) נדונו למאסר בפועל בין חצי שנה לשנה (כולל); ו-8 נאשמים (12.3%) נדונו למאסר לתקופה העולה על חצי שנה (בעניינם של 3 מורשעים לא ניתן עדיין גזר דין או שתיקים צורף לתיק אחר).

עם זאת, כל 13 הנאשמים שנותרו במעצר נדונו למאסר בפועל. 7 מתוכם (53.8%) נדונו למאסר של עד חצי שנה (כולל), 3 מתוכם (23.1%) נדונו למאסר של בין חצי שנה לשנה (כולל), וה-3 הנותרים (23.1%) נדונו למאסר לתקופה העולה על שנה. לעומת זאת, מתוך 60 הנאשמים ששוחררו 17 נאשמים (כ-28.3%) לא נדונו כלל למאסר בפועל (אלא למאסר על תנאי ו/או קנס), ו-30 נאשמים (50%) נדונו למאסר בפועל. להלן התפרשות עונשי המאסר בפועל בין 60 הנאשמים ששוחררו: 18 נאשמים (30%) נדונו למאסר בפועל של עד חצי שנה (כולל); 7 נאשמים (11.7%) נדונו למאסר בפועל בין חצי שנה לשנה (כולל); ו-5 נאשמים (8.3%) נדונו למאסר לתקופה העולה על חצי שנה.

(הנאשם שנמלט מן הדין, נתפס והורשע לאחר מכן, נדון למאסר של 3 חודשים).

ז. סיכום. התמונה המצטיירת מתוך העיון ב-73 הנאשמים שנבדקו, היא כדלקמן:

5 נאשמים (6.8%) נמלטו מן הדין, אחד מתוכם נתפס; 3 נאשמים (4.1%) זוכו; 18 נאשמים (24.7%) נדונו למאסר על תנאי ו/או קנס; 26 נאשמים (35.6%) נדונו למאסר של עד חצי שנה; 10 נאשמים (13.7%) נדונו למאסר של בין חצי שנה לשנה (כולל); 8 נאשמים (כ-11%) נדונו למאסר לתקופה העולה על שנה; ועניינם של 4 נאשמים עדיין לא נסתיים או שצורף לתיק אחר.

42 מעניין לציין כי אחד מן הנאשמים שזוכו, שוחרר בערבות בגובה של 100,000 ש"ח (!) במזומן.

ה. הממצאים והמסקנות

הנתון המרכזי, שאותו ביקשנו לברר, הוא הנתון בדבר היקף התייצבותם לדין של תושבי השטחים, ששוחררו בערובה. בעניין זה התשובה שקיבלנו היא חד־משמעית: אחוז התייצבות של נאשמים תושבי השטחים, ששוחררו בערובה, עומד על קרוב ל-92%, אחוז שהוא, לכל הדעות, גבוה ביותר. יתר על כן, כאשר נאשמים שוחררו בהפקדה במזומן העולה על 10,000 ש"ח אחוז התייצבות עמד על 100%. דא עקא, כאשר סכום ההפקדה במזומן עלה על 10,000 ש"ח, קרוב ל-40% מן הנאשמים נותרו במעצר בשל חוסר יכולת לגייס את סכום הערובה, בשעה שרק כ-6.5% מן הנאשמים נותרו במעצר בשל חוסר יכולת לגייס ערובה שגובהה אינו עולה על 10,000 ש"ח. המסקנה המתחייבת מנתונים אלה היא, כפי שעמדנו על כך בפתח דברינו, כי ניתן וראוי לשחרר בערובה נאשמים שהם תושבי השטחים, שכן את חשש ההימלטות מן הדין ניתן להפיג, במרבית המקרים, באמצעות ערובה כספית מתאימה, שהיא (לעניין הליכים המתנהלים בבית משפט השלום) הפקדה במזומן בגובה של כ-10,000 ש"ח.

אגב ברורו של הנתון המרכזי הנוכח לעיל, גילינו כמה נתונים חשובים נוספים, והם: **(א) דינם של עצורים.** ראינו כי כל אותם נאשמים, שנותרו במעצר בשל חוסר יכולת לגייס הערובה, הורשעו, וכולם נדונו למאסר בפועל. אחוז הזיכויים של הנאשמים שנעצרו הוא 0% בעוד אחוז הזיכויים של הנאשמים ששוחררו הוא 5%. מבחינת גוד הדין, אחוז הנאשמים שנדונו למאסר בפועל מבין הנאשמים שנעצרו הוא 100%, בעוד שאחוז הנאשמים שנדונו למאסר בפועל מבין הנאשמים ששוחררו הוא 50%. לדעתנו, נתון זה הוא מקרי, שכן המדובר ב-13 נאשמים בלבד.⁴³

(ב) המעצר כמקדמה על חשבון העונש. נתון חשוב נוסף שגילינו הוא שחלק ניכר מן הנאשמים (28.8%), שהפרקליטות ביקשה לעצורם עד תום ההליכים, זוכו או שלא נדונו כלל למאסר בפועל.⁴⁴ כלומר, מעצרו של קרוב לשליש מן הנאשמים – לו בית המשפט לא היה מוצא לנכון לשחררם בערובה – היה מעצר מיותר.

43 אבל ראו, דנ"פ 2316/95, לעיל הערה 36, פסקה 3 לפסק דינה של השופטת דורנר: "אין צריך לומר כי הפגיעה בעצירים שיצאו זכאים בדינם היא חמורה ביותר, ואולם, גם המורשעים נפגעים. שיקול־הדעת של בית־המשפט בקביעת העונש הראוי להם נפגע. שכן, משנעצר נאשם לאחר הגשת כתב האישום, מטיל עליו בית־המשפט ברוב המקרים עונש מאסר, אף שייתכן כי היה נמנע מלהטיל עונש זה לו הנאשם לא היה עצור. ואכן, מחקרים הוכיחו כי נאשמים שנעצרו עד תום הליכי המשפט נענשו ביתר חומרה מנאשמים באותן עבירות ובנסיבות דומות, שהתמזל מזלם ושוחררו בערובה". ראו ק' מן "היקף מעצר עד תום הליכים בבית המשפט המחוזי בתל-אביב" **עיוני משפט** יב (תשמ"ו); P. Cavadino & B. Gibson *Bail* (Winchester, 1993) 517, 544-546.

44 כאמור, אחוז הנאשמים שזוכו עמד על 4.1%; אחוז הנאשמים שלא נדונו למאסר בפועל עמד על 24.7%.

ו. לעתיד לבוא

עמדנו על כך שלדעתנו ניתן וראוי לשחרר בערובה נאשמים שהם תושבי השטחים, שכן את חשש ההימלטות מן הדין ניתן להפיג, במרבית המקרים, באמצעות ערובה כספית מתאימה. להערכתנו, על כן, לעתיד לבוא עיקרו של הדין בעניין חשש ההימלטות של נאשמים שהם תושבי השטחים ייטב סביב שאלת גובהה של הערובה, כעולה מן הנתונים שמצאנו, וכמתחייב מן ההיגיון, התשובה על שאלה זו מחייבת איזון, שאינו תמיד פשוט, בין הצורך להבטיח את התייצבותו של הנאשם לדין, צורך שמחייב השתתפות ערובה גבוהה⁴⁵, ובין יכולתו הכלכלית של הנאשם, יכולת שמחייבת, לעתים, קביעתה של ערובה נמוכה⁴⁶. במיוחד יש לצפות כי יתקיימו דיונים בשאלה מה דינה של ערובה, שהושתה על נאשם, אך הנאשם לא הצליח לגייס, ועל כן הוא נותר במעצר. או, במלים אחרות, האם העובדה שהנאשם נותר במעצר מצדיקה הפחתת הערובה. ההלכה בסוגיה זו בבית המשפט העליון אינה ברורה⁴⁷, ואנו תקווה כי הנתונים שהבאנו יוכלו לסייע גם במתן תשובה על השאלה האמורה.

- 45 וראו ההנחיה הקבועה בסעיף 46(א) לחוק המעצרים, כדלקמן: "ציווה שופט לשחרר אדם בערובה או להטיל עליו ערובה, יקבע את סוג הערובה, גובה הערובה, וכן את תנאי הערובה ומשך תוקפם; והכל במידה שאינה עולה על הנדרש כדי להשיג את מטרת הטלת הערובה" (ההדגשה שלנו - ב.כ. ות.ג.).
- 46 וראו ההנחיה הקבועה בסעיפים 46(ב) ו-46(ג) לחוק המעצרים, כדלקמן: "בהחלטתו לפי סעיף קטן (א) ישקול השופט גם את אלה... (4) מצבו הכלכלי של האדם ויכולתו להמציא את הערובה הנדרשת; (5) האפשרות שהאדם יוכל לעמוד בתנאי הערובה" (ההדגשות שלנו - ב.כ. ות.ג.).
- 47 ראו, למשל, בש"פ 4849/98 אבו לניל נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (3)98; 162 בש"פ 6591/97 וזאנה נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (3)97; 851 בש"פ 7767/95 בכרי נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (4)95; 47 בש"פ 7560/95 הרוש נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (4)95; 13 בש"פ 4597/98 פלוגי נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (2)98; 67 בש"פ 5784/97 דניאל נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (4)97; 537 בש"פ 1776/98 ג'אבר נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (1)98; 88 בש"פ 2072/98 רחמים לוי נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (2)98; 23 בש"פ 7530/97 שאדי נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (1)98; 295 בש"פ 8184/99 עמרו נ' מ"י (טרם פורסם), תקדין עליון (3)99; 7 בש"פ 315/00 שלומוב נ' מ"י (לא פורסם), תקדין עליון (2)2000; 1157. כן ראו א' קלינג "בדיקת ערובות" הסניגור 27 (1999) 5. והשוו, בארצות-הברית, ל: *Bandy v. United*; *Stack v. Boyle* 342 U.S. 1, 96 L.Ed. 3 (1951); *States*, 364 U.S. 477, 5 L.Ed. 2d 218 (1960), בהם הוצגה הדעה כי שהייתו במעצר של אדם, שניתנה לגביו החלטת שחרור בערובה, אך בשל חוסר יכולתו של האדם לגייס את הערובה, היא עילה להפחתת הערובה, שכן אחרת עניין לנו בערובה שהיא מופרזת, בניגוד להוראת התיקון השמיני לחוקה ("Excessive bail shall not be required"). כן ראו ההתפתחות החקיקתית שארעה לאחר פסקי הדין הללו, ב-"*Bail Reform Act*, 1984, U.S.C.A. ss. 3141-3156, Pub. L. 98-473, 98 Stat. 1985". (להלן: החוק משנת 1984). בהוראות החוק הפדרליות הללו נוצרה הבחנה בין החלטת מעצר להחלטת שחרור בערובה (קודם לכן, הבחנה כזו לא הייתה קיימת, וכל ההחלטות - למעט בעברות שדינן מוות - היו בבחינת החלטות שחרור בערובה, לרבות החלטות שבהן הנאשם נותר במעצר בשל חוסר יכולת לגייס הערובה. ראו בעניין זה: 80 Stat. 214, 89-465, Pub. L. No. 89-465, 1966). *Bail Reform Act*, 1966). לפי הוראות החוק משנת 1984, החלטת מעצר ניתנת כל אימת שלא ניתן למנוע - באמצעות ערובה ותנאי שחרור בערובה - את החשש מפני הימלטותו של הנאשם מן הדין ואת החשש לכך שהנאשם יסכן אדם אחר או את הציבור. כלשון סעיף 3142(e) לחוק משנת 1984, בחלקים הנוגעים לענייננו: "Detention. If... the judicial officer finds that no condition or combination of conditions will

reasonably assure the appearance of the person as required and the safety of any other person and the community, such judicial officer shall order the detention of the person before trial". לעומת זאת, כאשר מצויים אנו בגדרה של החלטת שחרור בערובה, יחול הכלל לפיו אין לקבוע ערבות כספית, שתביא לכך שהנאשם יישאר נתון במעצר. וכך היא הוראת סעיף 3142, סעיף קטן (2(c) לחוק משנת 1984:

"The judicial officer may not impose a financial condition that results in the pretrial detention of the person". בכל הנוגע לסוגייתנו, היינו באשר לשאלה מה הדין כאשר ניתן, עקרונית, למנוע באמצעות ערובה בגובה סביר את החשש מפני הימלטות הנאשם, אולם בשל מצבו הכלכלי של הנאשם אין הוא יכול לגייס את הערובה, הרי הוראות החוק משנת 1984 לא נדונו עדיין על ידי בית המשפט העליון של ארצות הברית. לפסיקה מנחה של בתי המשפט הפדרליים לערעורים, ראו: *United States v. Jessup*, 757 F.2d 378 (1st Cir. 1985); *United States v. Szott*, 768 F.2d 159 (7th Cir. 1985); *United States v. McConnell*, 842 F.2d 105 (5th Cir. 1988); *United States v. Mantecon-Zayas*, 949 F.2d 548 (1st Cir. 1991).

**נספח: שחרור בערובה של תושבי השטחים בבית משפט השלום בירושלים
בשנים 1997-1998**

גורדין	מסך דין	התייצבות	תנאי שחרור	תאריך החלטת	עבור	מקום מגורים	ת"פ	ביש	
			מוזמן: 15,000 ש"ח; ערביות: 100,000 ש"ח	12.1.97	החזקת מכשירי פריצה, שוטטות, שבי"ח	חברון	1009/97 (שלושה נאשמים)	1009/97	1
			מוזמן: 3,000 ש"ח; ערביות: 20,000 ש"ח	30.1.97	שימוש במסמך מווי"ח, שבי"ח	הלחל	2229/95	1168/97	2
			מוזמן: 10,000 ש"ח; ערביות: 50,000 ש"ח	2.4.97	פריצה וגניבת רכב, שבי"ח גניבת רכב	חברון	1819/97	1342/97	3
			מוזמן: 6,000 ש"ח; ערביות: 20,000 ש"ח	20.4.97	ניסיון פריצה לרכב, חבלה	אדנה	1990/97	1420/97	4
			מוזמן: 50,000 ש"ח; ערביות: 300,000 ש"ח	17.6.97	ברכב, החזקת מכשירי פריצה, שבי"ח	רמאללה	2543/97 (שלושה נאשמים)	1570/97	5
			מוזמן: 25,000 ש"ח; ערביות: 90,000 ש"ח (ערד בדה)	11.7.97	התפרצות לרכב, גניבת רכב, שבי"ח	שטח B	2825/97	1697/97	6

בלהה כהנא ותייה זנדברג

גורדן	מסקן דין	התייצבות	תנאי שחרור	תאריך החלטה	עברות	מקום מגורים	ח"פ	ביש	
18 חודשי מאסר; 18 חודשי מאסר על תנאי	הרשעה	התייצבו	מומין: 50,000 ש"ח; ערביות: 100,000 ש"ח	25.9.97	גניבת רכב, חבלה ברכב, שביח	בית גאלה	3121/97 (שני נאשמים)	1783/97	7
חודשיים מאסר; 4 חודשי מאסר על תנאי	הרשעה	התייצבו	מומין: 5,000 ש"ח; ערביות: 15,000 ש"ח	15.9.97	נסיעה ברכב מוזין, החזקת כלי פריצה, שביח	חברון	3712/97 (ארבעה נאשמים)	1910/97	8
	זיכוי	התייצב	מומין: 15,000 ש"ח; ערביות: 90,000 ש"ח	1.10.97	גניבת רכב, שביח	חברון	3905/97	1962/97	9
שנה מאסר; חודש מאסר על תנאי	הרשעה	לא גייס את סכום הערובה, ונותר במעצר	מומין: 50,000 ש"ח; ערביות: 60,000 ש"ח	16.11.97	גניבת רכב, נהיגה בלא רישיון, שביח	חלחול	4248/97	2083/97	10
3 חודשי מאסר; 7 חודשי מאסר על תנאי	הרשעה	לא גייס את סכום הערובה, ונותרו במעצר	מומין: 50,000 ש"ח; ערביות: 60,000 ש"ח	16.11.97	גניבת רכב, נהיגה בלא רישיון, שביח	רמאללה	4251/97 (שני נאשמים)	2086/97	11
30 ימי מאסר (מיזם המעצר)	הרשעה	לא גייס את הערובה, ונותר במעצר	מומין: 2,000 ש"ח; ערביות: 20,000 ש"ח	17.11.97	שביח	בנין	4276/97	2087/97	12
	זיכוי	התייצב	מומין: 150,000 ש"ח (כערר הופתח ל- 100,000 ש"ח); ערביות: 750,000 ש"ח	9.11.97	גניבות רכב, זיוף	יאסה	4323/97	2090/97	13
	זיכוי	התייצב	מומין: 5,000 ש"ח; ערביות: 10,000 ש"ח	14.11.97	שביח	אלג'יב	4332/97	2102/97	14

שחרור בערובה של תושבי השטחים

גורדין	מסקן דן	התייצבות	תנאי שחרור	תאריך החלטה	עברות	מקום מגורים	ת"פ	ב"ש	
נ' 1:5 חודשי מאסר כל הנאשמים מאסרים על תנאי, קנסות	הרשעה	התייצבו	מוזמן: 5,000 ש"ח (בערר) הופחת ל- 2,500 ש"ח; ערביות: 20,000 ש"ח	18.11.97	שב"ח, החוקת שוטטות	בירו	4367/97	2118/97	15
צורף לתיק אחר	הרשעה	התייצב	מוזמן: 40,000 ש"ח; ערביות: 100,000 ש"ח	30.11.97	גניבת רכב, חבלה ברכב, שב"ח	ביתונא	4437/97	2138/97	16
11 ימי מאסר, קנס	הרשעה	התייצב	מוזמן: 3,000 ש"ח; ערביות: 30,000 ש"ח	26.11.97	התפרצויות וגניבות	בית לחם	4506/97	2177/97	17
3 חודשי מאסר, מאסר על תנאי	הרשעה	לא גייס את סכום הערובה, ונותר במעצר	מוזמן: 10,000 ש"ח; ערביות: 50,000 ש"ח	30.11.97	החזקת סם שלא לשימוש עצמי, שב"ח	בית לחם	4516/97	2183/97	18
7.5 חודשי מאסר	הרשעה	התייצבו	מוזמן: 8,500 ש"ח; ערביות: 30,000 ש"ח	1.12.97	התפרצות, גניבה, שב"ח	רמאללה	4583/97 (ארבעה נאשמים)	2193/97	19
7 חודשי מאסר בפועל	הרשעה	התייצב	מוזמן: 10,000 ש"ח; ערביות: 90,000 ש"ח (נקבע בערר); בית משפט השלום ציווה על מעצר)	24.12.97	גניבת רכב, חבלה ברכב, תקיפת שוטר, שב"ח	ענתא	4641/97	2221/97	20
5 חודשי מאסר	הרשעה	התייצב	מוזמן: 10,000 ש"ח; ערביות: 45,000	11.12.97	גניבה, זיוף ת.ג, התחזות, שב"ח	הלחול	4723/97	2243/97	21

בלהה כהנא וחיה זנדברג

גורדן	מסק' דין	התייצבות	תנאי שחרור	תאריך החלטה	עמות	מקום מגורים	ח'פ	ב'ש		
	מאסר על תנאי	הרשעה	התייצב	מוזמן: 5,000 ש"ח; ערביות: 30,000 ש"ח	15.12.97	גניבה ושינוי זהות רכב, נהיגה בלא רשיון, שב"ח	סוארה	4744/97	2275/97	22
	מאסר על תנאי	הרשעה	התייצב	מוזמן: 8,000 ש"ח; ערביות: 50,000 ש"ח	21.12.97	התפרצות, גניבה, שב"ח	ירחו	4772/97	2288/97	23
	מאסר 3 חודשי מאסר בפועל	הרשעה	לא גייס את סכום הערובה, ונתר במעצר	מוזמן: 20,000 ש"ח; ערביות: 20,000 ש"ח	17.12.97	זיוף ת.ו., שימוש במסמך מזויף, שב"ח	שכס	4775/97	2292/97	24
	מאסר על תנאי	הרשעה	התייצב	מוזמן: 6,000 ש"ח; ערביות: 20,000 ש"ח	23.12.97	זיוף ת.ו., התחזות, שב"ח	ב'חוניא	4812/97	2310/97	25
	מאסר 4 חודשי מאסר בפועל, 6 חודשי מאסר על תנאי	הרשעה	התייצב	מוזמן: 10,000 ש"ח; ערביות: 100,000 ש"ח	25.12.97	שימוש בת.ו. מזויפת, התחזות, שב"ח	ענתא	4813/97	2311/97	26
	מאסר על תנאי	הרשעה	התייצב	מוזמן: 7,000 ש"ח; ערביות: 20,000 ש"ח	23.12.97	שימוש בת.ו. מזויפת, התחזות, שב"ח	רמאללה	4815/97	2312/97	27
		מחיקה	לא התייצבו ולא אחרו	מוזמן: 5,000 ש"ח; ערביות: 5,000 ש"ח	24.12.97	השחתה באתר עתיקות, ניסיון גניבה	צוריק	4819/97	2317/97	28
	מאסר על תנאי; קנס	הרשעה	התייצב	מוזמן: 20,000 ש"ח; ערביות: 40,000 ש"ח	23.2.98	גניבת רכב, נהיגה בלא רשיון, שב"ח	ב'דו	1537/98	756/98	29
	מאסר על תנאי; קנס	הרשעה	התייצב	מוזמן: 4,000 ש"ח; ערביות: 45,000 ש"ח	5.2.98	קבלת דבר במרמה, סיוע לשב"ח, שב"ח	חברון	1187/98	1071/98	30

שחרור בערובה של תושבי השטחים

גורדין	פסק-דין	התייצבות	תנאי שחרור	תאריך ההחלטה	עברות	מקום מגורים	ת"פ	ב"ש	
4	5 חודשי מאסר; 4 חודשי מאסר על תנאי	הרשעה	התייצב (למעט לדין הראשוני)	12.2.98	התפרצות, שב"ח	הברון	1369/98	1159/98	31
6	6 חודשי מאסר על תנאי	הרשעה	התייצבו	10.2.98	התפרצות לרכב, שב"ח	הברון	1506/98	1205/98	32
12	12 חודשי מאסר בפועל	הרשעה	התייצב	26.2.98	התפרצות, גניבה	בית ג'אלה (אורח ישראלי)	1583/98	1246/98	33
מאסר על תנאי; קנס	הרשעה	התייצבו	מוזמן: 3,000 ש"ח; ערבויות: 20,000 ש"ח	4.3.98	חפירה באזור עתיקות, שב"ח	קטנה	1638/98	1326/98	34
4 חודשי מאסר על תנאי; התחייבות להימנע מעבירה	הרשעה	התייצב	מוזמן: 12,000 ש"ח; ערבויות: 45,000 ש"ח	6.3.98	זיוף ת.ז., התחזות, הכשלת שוטר, שב"ח	הברון	1647/98	331/981	35
מאסר על תנאי; קנס	הרשעה	התייצבו	מוזמן: 3,000 ש"ח; ערבויות: 20,000 ש"ח	12.3.98	חפירה לשם גילוי עתיקות	קטנה	1707/98	1354/98	36
3 חודשי מאסר; 6 חודשי מאסר על תנאי; קנס	הרשעה	לא התייצב	מוזמן: 8,000 ש"ח; ערבויות: 60,000 ש"ח	13.3.98	זיוף ת.ז., התחזות, שב"ח	הברון	1708/98	1355/98	37
תלוי ועומד	הרשעה	התייצב	מוזמן: 4,000 ש"ח; ערבויות: 20,000 ש"ח	18.3.98	זיוף ת.ז., התחזות, שב"ח	בית נבאללה	720/98	62/98	38
6 חודשי מאסר	הרשעה	התייצבו	מוזמן: 3,500 ש"ח; ערבויות: 15,000 ש"ח	23.3.98	גניבה, החזקת רכוש גנוב, שב"ח	1'2 בית לחם חברון	756/98	1378/98	39

בלהה כהנא ותיה זנדברג

גורדין	פסק' דין	התייצבות	תנאי שחרור	תאריך החלטה	עברות	מקום מגורים	ת"פ	ב"ש		
	14 יום מאסר, מאסר על תנאי	הרשעה	התייצב	ערביות: 10,000 ש"ח	24.98	התפרצות, גניבה, שביח	תברון	1804/98	1422/98	40
	6 חודשיים מאסר, 6 חודשי מאסר על תנאי	הרשעה	התייצב	מוזמן: 7,000 ש"ח; ערביות: 40,000 ש"ח	12.4.98	גניבת ת.ג., זיוף, החזקת כלי פריצה, שביח	אלגיב	1855/98	1469/98	41
		החליה	לא התייצב ולא אתר	ערביות: 10,000 ש"ח	12.4.98	זיוף ת.ג., התחזות, שביח	בירו	4259/96	1496/98	42
	3 חודשי מאסר	הרשעה	לא גייס את סכום הערובה, ונתר במעצר	מוזמן: 20,000 ש"ח; ערביות: 50,000 ש"ח	21.4.98	זיוף ת.ג., שביח	סאחור	1932/98	1498/98	43
		תלוי ועומד	לא התייצב הרצא צו מעצר כללי	מוזמן: 5,000 ש"ח; ערביות: 30,000 ש"ח	19.5.98	פריצה, גניבה	בירו	2184/98	1628/98	44
	3 חודשי מאסר, מאסר על תנאי	הרשעה	התייצב	מוזמן: 2,500 ש"ח; ערביות: 10,000 ש"ח	29.5.98	ניסיון לגניבת רכב, הבלה ברכב, שביח	בית לחם	2329/98	1678/98	45
		תלוי ועומד	התייצב	מוזמן: 4,000 ש"ח (בערר הופחת ל- 2,500 ש"ח); ערביות: 16,000 ש"ח	2.6.98	תקיפת שוטרים והפרעה במילוי תפקידם, שביח	תברון	2357/98	1692/98	46
	3 חודשי מאסר כפועל; מאסר על תנאי	הרשעה	לא גייס את סכום הערובה, ונתר במעצר	מוזמן: 5,000 ש"ח; ערביות: 20,000 ש"ח	25.6.98	גניבת ת.ג., זיוף, התחזות, שביח	חלחול	2604/98	1796/98	47
	16 חודשי מאסר	הרשעה	התייצב	מוזמן: 15,000 ש"ח; ערביות: 50,000 ש"ח; "מעצר בית"	26.6.98	פריצה, תקיפה, שביח	קטנה	1816/98	1816/98	48

שחרור בערובה של תושבי השטחים

גורדין	פסקי דין	התייצבות	תנאי שחרור	תאריך החלטה	עברות	מקום מגורים	ת"פ	כ"ש		
	16 חודשי מאסר	הרשעה	התייצב	מוזמן: 15,000 ש"ח; ערביות: 50,000 ש"ח; "מעצר בית" בסילוואן	5.7.98	פריצה לרכב, שביח	רמאללה	2656/98	1816/98	49
	מאסר על תנאי קנס	הרשעה	התייצב	מוזמן: 8,000 ש"ח; ערביות: 45,000 ש"ח	21.7.98	גניבת רכב, התחזות, נדיגה כלא רישיון, שכיח, ניסיון לקבלת דבר במרמה, הפרעה לשוטרי במלוי חפיקיו	קלנייה	2943/98	1920/98	50
	נ' 1: שנתיים מאסר; מאסר על תנאי נ' 2: שנה וחודשיים מאסר	הרשעה	לא גייס את סכום הערובה, ונתר במעצר	מוזמן: 20,000 ש"ח; ערביות: 50,000 ש"ח	31.7.98	ניסיון גניבה, חבלה ברכב, החזקת כלי פריצה, שביח	בית לחם	3200/98 (שני נאשמים)	1956/98	51